Konstitutionsutskottets betänkande

1979/80:13

med anledning av motioner om begränsning av det kommunala serviceansvaret för fritidsbebyggelse

Motionerna

I motionen 1978/79:1087 av Gösta Bohman m. fl. (m) och motionen 1978/79:1615 av Georg Danell m. fl. (m) hemställs att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om ändring i kommunallagen så att det blir möjligt för kommun att begränsa sitt serviceansvar inom områden för fritidsbebyggelse.

Beträffande motiveringen hänvisas i motionen 1978/79:1087 till vad som anförts i motionen 1978/79:1108. I motionen 1978/79:1615 hänvisas till vad som anförts i motionen 1978/79:1614. Motiveringen har samma lydelse i de båda fallen. Motionärerna framhåller att de mest centralt belägna fritidshusen under det senaste årtiondet ofta har ändrat karaktär och blivit permanentbostäder. Denna utveckling har medfört betydande problem – inte minst för kommunerna. Samma krav på service i vad gäller skolskjutsar, vatten och avlopp, bibliotek osv. som i de för permanentbebyggelse planerade områdena uppkommer efter hand. Den enda väg som många kommuner ansett möjlig för att komma till rätta med dessa problem är att begränsa byggnadsrätten. En vanlig maximigräns för fritidshus är i dag 70 m^2. Detta är enligt motionärerna av flera skäl mindre lämpligt. För att lösa problemen med permanentning av fritidsbebyggelsen måste en annan lösning än begränsning av byggnadsrätten åstadkommas. Motionärerna förordar att man söker finna en sådan inom ramen för en begränsning av det kommunala serviceansvaret. Man bör sålunda i den översiktliga kommunala planeringen kunna avgränsa områden för fritidsbebyggelse, inom vilka ett begränsat kommunalt serviceansvar gäller vad beträffar exempelvis kommunikationer, vatten och avlopp etc. Den som efterfrågar fritidshus eller den som önskar bosätta sig permanent i sitt fritidshus behöver då inte avsvära sig möjligheterna till tillräckligt stor och god bostad men får acceptera att en med andra kommuninvånare fullt jämförbar kommunal service inte kan krävas. För att möjliggöra en framtida planläggning med begränsat kommunalt serviceansvar krävs enligt motionärerna en förändring av kommunallagens bestämmelser om lika behandling av kommunens medlemmar.

Frågans tidigare riksdagsbehandling

Vid 1976/77 års riksmöte avslog riksdagen en motion (1975/76:1983) vari begärdes en utredning om viss begränsning av det kommunala servicean-

svaret för fritidsbebyggelse. Konstitutionsutskottet ansåg att problemet fritidsbosättning/permanentbosättning är mycket komplicerat och av stor vikt för kommunerna och att denna fråga, liksom andra med fritidsbebyggelsen sammanhängande problem, borde övervägas i arbetet med en ny plan- och byggnadslagstiftning (KU 1976/77:7). Vid 1977/78 års riksmöte avslog riksdagen en motion (1976/77:995) med samma syfte. Konstitutionsutskottet fann inte anledning att föreslå riksdagen att frångå den ståndpunkt som intogs vid det föregående riksmötet (KU 1977/78:17).

Fritidsboendekommittén

Våren 1978 tillkallades en kommitté, fritidsboendekommittén, för att utreda en rad frågor rörande fritidsboendets framtida utveckling. I direktiven till kommittén (Dir. 1978:13) anförs bl. a. följande.

Omvandlingen av fritidshus till permanent bebodda hus och omvänt har ökat i omfattning under senare år. Därmed har gränsen mellan vad som skall betraktas som fritidsbebyggelse och bebyggelse för permanent boende i många fall blivit oklar. Kommittén bör som grund för bl. a. sina ställningstaganden när det gäller omvandling av bebyggelse till eller från fritidsanvändning söka klarlägga om fritidsbebyggelse kan skiljas från annan bostadsbebyggelse och i så fall vilka konsekvenserna blir härav vad gäller kraven på teknisk standard, energihushållning m. m.

I särskilt de större städernas ytterområden pågår sedan länge en successiv omvandling av fritidshus till permanentbostäder. En allt större del av de nyuppförda fritidshusen torde inte innebära något reellt tillskott utan enbart ersätta de befintliga fritidshus som övergått till att bli permanentbostäder. Permanentningen kan innebära att det skapas ett bredare underlag för service m. m. och att det skapas bättre möjligheter att utnyttja befintliga resurser av skilda slag. Fritidshusens övergång till permanentbostäder kan emellertid i andra fall medföra vissa problem. Kommittén bör kartlägga omfattningen av omvandlingen av fritidshus till permanentbostäder, analysera dess positiva och negativa konsekvenser samt föreslå åtgärder som kartläggningen och analyserna kan ge anledning till.

Kommittén bör enligt direktiven prioritera frågor rörande omvandlingen av fritidshus till permanentbostäder och omvänt och åtgärder för att motverka negativa konsekvenser av omvandlingen. Enligt vad utskottet har erfarit avser kommittén att i en promemoria, som läggs fram våren 1980, diskutera principerna för lösningen av dessa frågor.

Utskottet

I motionerna 1978/79:1087 och 1978/79:1615 förordas att man söker lösa problemen med omvandlingen av fritidshus till permanentbostäder genom en begränsning av det kommunala serviceansvaret. Motionärerna yrkar att riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i kommunallagen så att det blir möjligt för kommunerna att begränsa sitt serviceansvar

inom områden för fritidsbebyggelse.

Riksdagen har vid ett par tidigare tillfällen, senast vid 1977/78 års riksmöte, avslagit motioner med liknande syfte.

Fritidsboendekommittén, som tillkallades våren 1978, har till uppgift bl. a. att överväga de problem som hänger samman med omvandlingen av fritidshus till permanentbostäder. Kommittén bör enligt sina direktiv kartlägga omfattningen av denna omvandling, analysera dess positiva och negativa konsekvenser samt föreslå åtgärder som kartläggningen och analyserna kan ge anledning till. Kommittén planerar att redovisa resultatet av sitt arbete i denna del under våren 1980.

Med hänvisning till riksdagens tidigare ställningstaganden och till att fritidsboendekommittén f. n. överväger frågor av det slag som har tagits upp i motionerna avstyrker utskottet bifall till dessa.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionerna 1978/79:1087 och 1978/79:1615.

Stockholm den 6 november 1979

På konstitutionsutskottets vägnar
BERTIL FISKESJÖ

Närvarande: Bertil Fiskesjö (c), Hilding Johansson (s), Anders Björck (m), Torkel Lindahl (fp)*, Olle Svensson (s), Per Unckel (m), Yngve Nyquist (s), Sven-Erik Nordin (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Kurt Ove Johansson (s), Daniel Tarschys (fp)*, Kerstin Nilsson (s), Bengt Kindbom (c), Sture Thun (s) och Bertil Danielsson (m)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Särskilt yttrande av Anders Björck (m) och Per Unckel (m):

Som framhålls i motionerna är det av stor betydelse att finna en ordning som möjliggör för kommunerna att avsätta områden för fritidsbebyggelse utan risk för att senare drabbas av serviceкrav av permanentboendekaraktär. Det är vår förhoppning att fritidsboendekommittén snabbt kommer fram till förslag som tillgodoser detta syfte.

GOTAB 62856 Stockholm 1979